

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 172. Contritio perfecta cum Sacramento non requiritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

Respondeo (cum Adriano, & Rosemundo supra) per minimam contritionem, ibi à S. Doctore non intelligi minimam de peccatis dolorem, etiam propter Deum: utpote qui (ut dicit ibidem) potest esse adeo parvus, quod non sufficeret ad rationem contritionis, per gratiam formandam, ut si minus displiceret ei peccatum, quam debeat displicere separatio à fine: sicut etiam amor potest esse ita remissus, quod non sufficiat ad rationem caritatis specialis: sed dolorem formatum per gratiam, charitatemque habitualement, quæ, quamlibet minima, sufficit ad deletionem quorumcumque peccatorum.

2178 Obijcies decimò: Ecclesia subinde concedit Indulgentias contritis, cum proposito confessionis, suo tempore faciendæ. Igitur supponit, ipsos per contritionem justificari, & à pœnæ æternæ reatu liberari. Cum prius sit liberari à pœnæ æternæ, quam à temporali, quæ tollitur per Indulgentiam.

Respondeo negando consequentiam. Quia, ut bene Sylvius, opus ab Ecclesia præscriptum ad lucrandam indulgentiam, fieri potest ante peccatorum remissionem: ante quam etiam indulgentia potest esse concessa, & à Deo acceptata, adeoque firma & rata, tametsi non sortitura effectum, nisi post sublatum mortalis culpæ, pœnæque æternæ reatum. Nec aliâ intentione indulgentiam Ecclesia concedit contritis, necdum remissionem per confessionem consecutus.

2179 Obijcies undecimò: Sacerdotes omnes contritis, necessitate urgente, Confessarioque deficiente, à Tridentino celebrare permittuntur, absque prævia confessione. Omnes ergo à Tridentino supponuntur contritione justificari.

Nego iterum consequentiam. Quia, ut bene iterum Sylvius Supplem. q. 5. a. 1. illa permissio solum declaratur, ipsos ab incurfione novi peccati excusandos, nec indignè communicaturos, taliter celebrando. Indignè quidem communicarent, si peccati mortalis sibi conficii, ad Altare sine confessione accederent, Confessarii copiam habentes. Non sic dum id in necessitate faciunt, peccati affectum seridè deponentes, amorosaque contritionis actum pro posse elicientes, confessuri, si copiam haberent Confessarii. Sic enim tutò se committunt misericordiæ Dei, concipientes spem, & fiduciam accipiendi gratiam à divino illo pane, qui dat vitam mundo, & in ejusmodi casu primam gratiam per accidens confert devotè communicantibus, ut dixi tom. præcedenti lib. 4. Nisi enim ita esset, perpetua in anxietate forent Sacerdotes, absque confessione in necessitate celebrantes. Cum præsumere vix, aut ne vix possent (regulariter loquendo) perfectè se esse contritos. Eò quòd perfectà contritio rarissima sit, & in quàm paucis inveniat, ut dicit Catechismus Romanus.

2180 Obijcies duodecimò: omnis vera contritio ex amore Dei super omnia, cum Sacramenti voto, justificat in articulo mortis, si desit Sacerdos, qui reconciliat penitentem. Igitur & extra articulum illum. Quòd enim justificet in articulo mortis, provenit ex natura & virtute contritionis, quæ (utpote eadem extra, quàm intra articulum illum) idem extra operatur, quòd intra. Idem enim, manens idem, semper facit idem.

Nego consequentiam, & id quòd assumitur ad eam probandam, cujus falsitas constat ex dictis cap. præcedenti, à num. 2155. ad 2161. ubi ostensum est, imperfectè contritum in articulo mortis non justificari ex natura & virtute contritionis, sed ex gratuita Dei voluntate & in misericordia, supplente defectum Sacramenti, non provenientem ex voluntate, sed ex necessitate.

2181 Obijcies ultimò: omnis homo Deum propter se super omnia diligens, est justus. Omnis ergo

contritus ex ejusmodi dilectione, est justus. Omnis proinde dilectio & contritio ejusmodi, est dilectio & contritio perfecta.

Respondeo distinguendo antecedens: omnis homo Deum propter se super omnia diligens, est justus, justitia quæ fit per Spiritum sanctum moventem, & dilectionem illam inspirantem, sed nondum inhabitantem, concedo: est justus, justitia quæ fit per spiritum charitatis inhabitantem, nego. Distinguenda quippe est duplex ejusmodi justitia, ut constat ex propositione 63. per Piam V. damnata. Et sicut non omnis homo Deum propter se diligens, super omnia diligit (aliud est enim Deum propter se, aliud super omnia diligere, & istud ab illo separatur in millenis hominum myriadibus) sic non omnis Deum propter se super omnia diligens, corde perfectò, sive perfectè diligit. Cum infinita etiam sint myriades hominum, Deum propter se super omnia diligendum corde imperfectò, id est remissè, non cum ea intentione, vehementia & fortitudine, quam SS. Patres, præcipuique Doctores, cum divina Scriptura, ad perfectam requirunt dilectionem, contritionemque. Cætera quæ obijciuntur, nervosè dissolvit Illustrissimus P. Le Drou, omnino videndus à pag. 348. ad 387. Editionis Lovaniensis.

CAPUT CLXXII.

Contritio perfecta cum Sacramento non requiritur.

Ita sentio cum Catechismo Romano p. 2. c. 5. ubi q. 47. ubi sic: *Ex Fidei Catholica doctrina, omnibus credendum, & constanter affirmandum est, si quis ita animo affectu sit, ut peccata admissa deleat, simulque imposterum non peccare constiterit, est hujusmodi dolore non afficiatur, qui ad impetrandam veniam satis esse possit, ei tamen, cum peccata Sacerdoti ritè confessus fuerit, ut clavium, scelera omnia remitti, ac condonari, ut merito à sanctissimis Viris, Patribus nostris, celebratum sit, Ecclesie clavibus, aditum in celum aperiri. De qua nemini dubitare fas est, cum à Florentino Concilio decretum legamus, penitentiam effectivam esse absolutionem à peccatis. Quæ absolutio, est aliquando tempore præcedit Sacramentum (inquit sanctus Thomas in 4. dist. 22. q. 2. a. 1. quasi 3.) aliquando tamen in ipso Sacramento efficitur. Et opusc. 17. c. 2. quandoque aliqui consequuntur justificationem in absolutione, quam antea non fuerant consecuti. Quod & de Baptismo tradit Augustinus, alique Patres cap. 169. relati.*

Ratio assertionis prima est, quia penitentia est Sacramentum mortuorum. Non supponit ergo vitam primam in subiecto suo, sed eam contrit ex opere operato, sive ex virtute sanguinis Jela Christi. Per consequens non requirit in subiecto suo dispositionem sufficientem ad vitam primam ipsi conferendam, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur.

Nec omnino satisfacit responsio eorum, qui dicunt, contritionem perfectam non conferre vitam primam, nisi virtute Sacramenti, cujus votum continet. Quia ratione illius voti præcisè Sacramentum, in esse Sacramenti, non videtur conferre vitam primam. Cum Sacramentum, ut existens in voto, sed non sit Sacramentum in esse Sacramenti, sed Sacramenti votum dimittat. Quòd votum, cum non magis sit votum Sacramenti absolute futuri, quàm absolute non futuri, ob invincibile obstaculum; non magis continet virtutem Sacramenti absolute futuri, quàm absolute non futuri. Ergo Sacramentum absolute futurum, non magis confert vitam primam

mam in esse Sacramenti, ratione illius voti, quàm Sacramentum absolute non futurum.

2185 Ratio secunda est, quia credible non est, Pœnitentiæ Sacramentum sic institutum esse, ut à paucissimis peccatorum venia per illud speranda esset. A paucissimis verò per illud peccatorum venia speranda esset, si ad eam contritio perfecta cum Sacramento requireretur. Cum enim discipulis contritio admodum rara sit, & in paucissimis inveniatur, ut constat ex dictis c. 169. Unde Catechismus Romanus loco citato q. 32. dicit, quod à paucissimis peccatorum venia speranda esset, nisi clementissimus Dominus faciliori ratione hominum salutem consulisset.

2186 Dices: SS. Patres ex historia Lazari, prius à Domino suscitati, quàm à discipulis solveretur, tradunt peccatorum prius à Domino per contritionem spiritualiter suscitari, quàm à Sacerdote absolviatur.

Respondeo SS. Patres loqui de suscitatione inchoata per gratiam actualem, quâ peccatori inspirat pœnitentiam, novaque vitæ propositum & inchoationem: non de suscitatione perfecta per gratiam sanctificantem, & Spiritum sanctum inhabitantem. Vide supra n. 2171.

CAPUT CLXXIII.

Perfecta contritionis ab imperfecta, seu attritione discernitur.

2187 Discrimen istud non esse penes motivum, quati contritio perfecta, non imperfecta, procedat ex motivo amoris Dei propter se, satis demonstrant argumenta hæcenus deducta. Quia demonstrant, etiam imperfectam contritionem ex isto motivo procedere debere, ut cum Sacramento sufficiat.

2188 Neque ergo contritio imperfecta idèd perfecta est, quia ex amore illo procedit, etiam amor ille affectu sit super omnia, ut demonstravimus. Neque perfecta idèd theologice perfecta est, quia ex tali motivo; sed quia ad id habet requisita per divinam Scripturam, Sanctorumque Traditionem. Nec denique perfecta idèd ante Sacramenti susceptionem iustificat, quia ex tali motivo; sed ex gratuita Dei voluntate, ipsi per meritum Passionis Christi talem effectum tribuente, politis illis requisitis.

2189 Discrimen itaque perfectæ contritionis aliunde necessarid petendum est. Vel utique prius ex eo quod omnis dolor de peccatis ex amore Dei propter se, affectu super omnia, in habente gratiam simpliciter dictam, seu sanctificantem, est contritio: in non habente attritio, ut docet S. Thomas q. 28. verit. a. 8. in corp. & ad 3. ubi dicit, quod contritio ab attritione non differt solum secundum intensiorem doloris, sed etiam secundum informationem gratiæ. Quomodo etiam discrimen utriusque Veteres passim explicarunt, Albertus Magnus in 4. dist. 19. Bonaventura ibidem dist. 17. Scotus dist. 4. S. Antoninus 3. p. tit. 14. c. 18. dicens, quod dolor gratiæ informatus, est contritio... qui non est gratiæ informatus... attritio. Videtur discrimen istud placuisse Tridentino sess. 14. c. 4. dum dixit, quod contritio perfecta, non imperfecta, sit charitate perfecta, hominemque Deo reconciliat, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur. Neque enim ibi sermo esse videtur de charitate actuali (utpote quam sess. 6. cap. 6. requirit etiam ad contritionem imperfectam) sermo proinde esse videtur de charitate habituali; ac per consequens de contritione informata charitate & gratiâ habituali.

2190 Vel secundò discrimen utriusque petendum est ex eo quod contritio perfecta procedat ex amore Dei perfecto, imperfecta ex imperfecto, quorum alter ab altero non differat specie, sed in-

tenfione, ut communis est doctrina Veterum, teste Cajetano de attrit. n. 4. vocante *communem dictum*, quod attritio & contritio differant secundum magis & minus. Sicut enim unius eisdemque speciei (ait Guilielmus Parisiensis de Sacram. Pœnit. p. 31.) & ita non differunt, nisi secundum magis & minus. Ita etiam Albertus Magnus, Aletis, Bonaventura, Scotus, & alii supra relati. Et istud quoque discrimen ponunt S. Thomas in verbis num. præcedente laudatis, Angelus in Summa, verbo *contritio*, Josephus Anglez in Floribus q. de contritione, dicens, esse opinionem S. Thomæ, Scoti, & utriusque discipulorum. Eratque adhuc sententia celebris anno 1502. quo Cardinalis Sarnanus Summam suam Theologicam publico dedit, utpote in qua pag. 152. & ipse dicit, quod non videntur distare, nisi penes intensiorem, & remissionem. Et idem est de tempore Binsfeldii, qui in Enchiridio suo probat illorum Doctorem sententiam, qui tradunt attritionem & contritionem non differre, nisi penes intensum, & remissionem.

Vel tertio dici potest cum S. Thoma n. 2169. 2191 relato, contritionem perfectam ab imperfecta differre, partim ex priore, partim ex posteriore capite: ex priori ex parte Dei; ex posteriori ex parte liberi arbitrii. Ut enim S. Antoninus loco relato ait: *contritio & attritio differunt dupliciter. Uno modo ex parte liberi arbitrii: quia dolor imperfectus dicitur attritio, & dolor perfectus dicitur contritio. Secundo ex parte Dei: quia dolor gratiæ informatus, est contritio... qui non est gratiæ informatus, non potest dici contritio, sed attritio.*

2192 Quem verò perfectiōnis gradum attingere debeat amor & dolor, ut censeri queat charitas perfecta, contritioque inde procedens contritio perfecta, ob sententiarum hac de re varietatem facile non est definire.

Ad perfectam quidem charitatem diximus supra, 2193 necesse esse quod prædominetur omni mortali cupiditati (sicut ad calorem perfectum necesse est quod in eodem subiecto prædominetur omni frigori; ita ut non compatiatur frigus æquale, nec majus) & hoc idèd quia mortalem omnem cupiditatem excludere debet, sicut calor perfectus excludere debet omne frigus.

Id tamen non sufficit ad charitatem perfectam: cum etiam imperfecta mortalem omnem cupiditatem excludere debeat, ut ad peccatorum veniam in Sacramento consequendam sufficiat. 2194

Idèd plerique censent, ad perfectam quidem charitatem non sufficere, quod mortalem omnem cupiditatem excludat, si eam omnino non excludat sine adminiculo timoris servilis, sed eo adminiculo sic indigeat, ut mortalem omnem cupiditatem ex toto non excluderet, nisi æterni supplicii metus peccandi consuetudinem minueret, & ad justè vivendum impelleret. Charitas quippe perfecta eo adminiculo non indiget: cum perfecta charitas foras mittat timorem. 2195

Cæterum perfectam tunc censent esse charitatem, 2196 iustitiæque dilectionem, dum sic in animo dominatur, ut ad excludendam mortalem omnem cupiditatem, timoris servilis non egeat adminiculo, sed ad hoc de se sat valida sit.

Verum amplius requirit Augustinus epist. 144. 2197 ubi ad perfectam iustitiam contentus non est, quod ad justè vivendum, non supplicii nos metus urgeat, sed ducat delectatio, charitatisque iustitiæ, cum ait: *hæc quidem, quantum mihi videtur, nondum est perfecta, sed quodammodo adulta iustitia; nondum proinde perfecta, sed quodammodo adulta charitas.* Quia, ut alibi dicit, *charitas adulta, adulta iustitia est; charitas perfecta, perfecta iustitia est.* Vide supra cap. 169.

Propterea alii ad perfectam in homine charita-